

DIŐ EKONOMİK İLİŐKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

Latin Amerika

Aylık Bülteni

Haziran 2017

Latin Amerika Bölgesi Son Dönem Gelişmeler Yönetici Özeti

Latin Amerika ekonomisi uzun bir daralmanın ardından ilk çeyrekte toparlandı. Son yayınlanan verilere göre, neredeyse iki yıl içinde ilk kez 2017 yılı ilk çeyrekte genişledi. Bölgenin en büyük ekonomisi olan Arjantin, Brezilya ve Meksika, ilk çeyreğinde kaydedilen iyileşmenin gerisinde kalırken, diğer pek çok ülkedeki dinamikler de yerel sorunların üstesinden gelinmesinin bir sonucu olarak yumuşadı.

Brezilya Cumhurbaşkanı Michel Temer'in yolsuzluk skandalıyla ilgili gizlice kaydedilmiş kayıtların sızdırılması ve reform gündeminin ortadan kalkması Brezilya'nın ekonomik iyileşmesini tehlikeye atmaktadır. Kriz bölgede hızla yayılarak Arjantin gibi komşu ülkeleri de etkilemektedir. Verilere göre, Brezilya'nın GSYİH'nin 2017'de geçen ayın tahminlerine göre 0,1 puan azalışla % 0,5 arttığı görülmektedir.

Arjantin'de ekonomik toparlanma sürüyor görünse de, ekonomi hala önceki yönetimden devralınan önemli mali sorunlardan kurtulmak için çaba sarf etmeye devam ediyor. Ekonomik faaliyet Şubat ayında oluşan daralmadan sonra Mart ayında inşaat, finans ve tarım alanlarındaki genişleme sayesinde yeniden büyüme gösterdi ve inşaat sektörü Nisan ayında da sağlıklı bir şekilde büyümeye devam etti. Analistler, Arjantin ekonomisinin bu yıl geçtiğimiz yıla oranla % 0.1 düşerek %2.6 büyümüsünü öngörmektedir.

Meksika ekonomisi, ABD gündemiyle bağlantılı bir belirsizlik ve yükselen enflasyonun yankılanan etkilerine rağmen iyi durumda. Merkez Bankası GSYİH'nin 2017'de %1,5 ile %2,5 arasında ve 2018'de %1,7 ile %2,7 arasında büyümesini bekliyor.

Ülkenin bazı bölgelerinde yıkıcı sel baskınları ve heyelanlar nedeniyle Peru'da büyüme yavaşladı; bu da ülkenin en önemli iki sektörü olan tarım ve madencilik için olumsuz etkiledi. Hükümet, yılın ikinci yarısında ekonomik büyümeyi artırması beklenen yeniden yapılandırma programı oluşturdu.

Şili'deki son veriler, dünyanın en büyük bakır madeni Escondida'daki 43 günlük grevin ekonominin ilk çeyrekte durmasına neden olduğunu doğruladı.

Kolombiya'da daha istikrarlı bir siyasi manzara ve hükümetin iddialı altyapı projeleri sayesinde ülkenin GSYİH'sinin bu yılın geri kalanında hızlanması bekleniyor. Verilere göre, 2017'de % 2.1, 2018'de % 2.9'luk ekonomik büyüme öngörülmektedir.

Kamu binalarına helikopterli saldırısının ardından politik gerginliğin had safhaya ulaştığı Venezuela'da askeri birliklerin yeni bir saldırı olasılığına karşı alarm durumunda olduğu bildirildi. Öte yandan sağ muhalefetin gösterileri sırasında ise 2 kişi daha yaşamını yitirdi. Böylelikle 3 aydır süren gösterilerde ölü sayısı 80'e yükselmiş oldu. Ülke ekonomisi gün geçtikçe kötüye gitmeye devam ediyor.

Arjantin

Arjantin'e ABD'den seyahatler %10 arttı

United Havayolları ülke yöneticisi Christoff Poppe'e göre, Birleşik Devletler'den Arjantin'e olan ilgiye bağlı olarak iki ülke arasında kurumsal ve tatil amaçlı seyahatlerde %10'luk olağandışı bir büyüme yaşandı. 2016 yılında ABD yolcularının eğlence veya iş amaçlı olarak Arjantin'e gelişlerinde yıllık bazda %10 artış olduğu belirtildi. Poppe ayrıca, ziyaretçinin önünde bir engel oluşturan mütekebbiliyet vergisinin kaldırılmasının belirleyici bir faktör olduğunu belirtti. Geçen yılın Ağustos ayında, eski Devlet Başkanı Cristina Fernández de Kirchner'in "Arjantin'e girmek için Konsolosluk vizesi dışında, turizm veya iş amaçlı girişlerde ABD vatandaşlarına verilen "karşılıklılık ücreti"ni kaldırdı. Bu politika değişikliği, o tarihteki ABD Başkanı Barack Obama'nın Buenos Aires ziyareti sırasında gerçekleşti.

Kaynak:<http://en.mercopress.com/2017/07/03/travel-to-argentina-up-10-says-united-airlines-country-manager>

Brezilya

Brezilya Devlet Başkanı Temer Hakkındaki Suçlamalar

Şu anki Devlet Başkanı Michel Temer'in yardımcılığını yaptığı Dilma Rousseff 31 Ağustos 2016'da bütçe üzerinde yaptığı yasadışı tasarruflar ve yolsuzluk suçlamasıyla görevden alınmıştı. Rousseff'in tamamıyla siyasal-yargısal bir süreç sonrası görevden alınması ülke içi bir iktidar mücadelesine dönüşmüş ve Dilma/Lula kampı karşısında saf tutan Temer başkanlık koltuğuna oturmuştu. Şimdi benzer bir süreç Temer için işliyor.

Haziran ayı başında, Michel Temer'in sağ kolu olan eski milletvekili Rodrigo Rocha Loures, JBS firması Başkanı Joesley Batista tarafından verilen ve içinde 150 bin ABD Doları olan bir çantayı taşımaktan gözaltına alındı. Aynı dönemde Temer'in şu an cezaevindeki eski Kongre Başkanı ile rüşvet pazarlığı konuşmaları medyaya yansıdı. Suçlamaları reddeden Temer'in yakın çevresinden insanların gözaltına alınması ister istemez geçen yılki süreci hatırlattı. Önümüzdeki dönemde Kongre üyeleri, savcıların rüşvet almakla suçladığı Temer'in yargılanıp yargılanmaması konusunda oylama yapacak. Halk desteği yüzde 7 seviyesinde olan Temer, eğer Kongre üyelerinin 3'te 2'sinin desteğini alıp süreci bloke ettiremezse, eski Devlet Başkanı Dilma Rousseff'in yaşadığı süreç gibi görevden alınmasının önü açılmış olacak.

Anayasaya göre genel seçimler 2018 yılı Ekim ayında yapılacak. Temer o zamana kadar geçici olarak görevi yürütmek için Başkan seçilmişti. Temer görevden alınırsa yerine sırasıyla Meclis Başkanı, Senato Başkanı ve son olarak Federal Anayasa Mahkemesi Başkanı bu göreve gelebilir. Fakat Meclis Başkanı Rodrigo Mia ve Senato Başkanı Eunício Oliveira, Lava Jato çerçevesinde yürütülen yolsuzluk suçlaması

dolayısıyla incelemeler. Temer gibi yolsuzlukla suçlanıyorlar. Geriye sadece Federal Anayasa Mahkemesi Başkanı Carmen Lucia, Temer'in yerine geçebilecek aday olarak kalıyor.

Anayasaya göre Meclis, Senato veya Federal Anayasa Mahkemesi başkanları Devlet Başkanlığına geçici olarak vekalet ederse, 30 gün içinde dolaylı seçime gidilmesi gerekiyor. Dolaylı seçimle kastedilen, devlet başkanlığı ve yardımcısının koltuğunun normal görev süresinin yarısından fazlasını tamamladıktan sonra boşalması halinde Meclis ve Senatodan oluşan Kongre üyelerinin onların yerine birisini geçici olarak seçmesi. Fakat seçimlerin doğrudan mı yoksa dolaylı mı olması gerektiği konusunda bir tartışma var. 2015 yılında seçim kanununda yapılan bir değişikliğe göre eğer bu durum seçimlere 6 ay kala gerçekleşirse ülke doğrudan seçime gidebilir. Bu düzenlemenin iptali için halen Anayasa Mahkemesinde bir başvuru olduğundan, doğrudan seçime gitmenin anayasal olmayacağını öne sürenler de var.

Kaynak:<http://aa.com.tr/tr/analiz-haber/brezilya-nereye-gidiyor/853247>

Ekvador

Peru ile Sınır Krizi

Peru ile olan sınırına duvar inşaatı başlatan Ekvador, Peru tarafından protesto ediliyor. Kuczynski hükümeti komşu ülkeye, dört metre yüksekliğindeki çalışmayı durdurmasını ve Lima'daki Büyükelçiyi çağırmasını istedi. Peru Dışişleri Bakanlığı Ekvador bölgedeki sınır entegrasyonu üzerinde olumsuz etkisi olan "Zarumilla Uluslararası Kanalının sağ kıyısından birkaç metre uzakta" bir çit inşa etmesini kınadı. Peru Dışişleri Bakanlığında yapılan açıklamada, iki uluslu sınırda "derhal duvar örmenin durdurulması" ve ayrıca "acil bir ikili siyasi ve teknik toplantı" çağrısı yapıldı. Duvar, Ekvador eyaletindeki El Oro eyaletindeki Huaquillas kentinde bulunuyor ve Zarumilla uluslararası kanalının sağ kıyısından geçiyor. Sınırın kesintisiz geçişine alışmış çok sayıda tüccar da rahatsızlıklarını ortaya koydu. Bununla birlikte Ekvador, geçiş köprüsü inşasını içeren projeye geçiş garantisi veriyor.

Kaynak:https://internacional.elpais.com/internacional/2017/06/06/america/1496784154_174419.html

Kolombiya

Büyük Şirketler, Günde 114 Milyar ABD Doları Kazanıyor

EL TIEMPO tarafından Mart ayında yapılan ve Kolombiya Borsasında (BVC) kayıtlı menkul kıymetlerin büyük şirketlerinin sonuçlarını analiz eden araştırma, 59 şirketin net kârında yüzde 107'lik bir büyüme ile bu firmaların 2016 yılında 41.6 trilyon peso kazanmış olduğunu ortaya koydu. 2015 yılında 19,5 trilyon pesoya şirketlerin kârı, iki katına çıkarak yüzde 113,3 arttığı belirtildi. En iyi performans gösteren firmalar arasında Ecopetrol, Terpel, Grupo Aval, Éxito, EPM, ISA ve Comcel bulunuyor. Diğer

yandan, Ecopetrol, Cenit, Grupo Aval, EPM, ISA ve Ocesa şirketlerinin toplam net kârının yüzde 29.5'i 1.000 şirketi temsil ediyor. Ayrıca, şirketleri denetleyen firma, ülkenin 1.000 en büyük şirketinin satışlarının 2015-2016 yılları arasında yüzde 5.07 artarak 505.7 milyar Pesoya yükseldiğini de ekledi. Şirket Sorumlusu Francisco Reyes Villamizar tarafından yayınlanan raporda, ana şirketlerin varlıklarının 2015 yılında 883,3 milyar Pesodan 2016 yılında 889,1 milyon Pesoya kadar % 0,66 artış gösterdiğini belirtti. Villamizar, "Petrol sektöründe çok önemli bir canlanma yaşandı, ticarete önemli bir artış var, en önemli 1.000 şirketin bu rakamlarını ve ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hasılasını (GSYİH) ayırt etmeliyiz" dedi.

Kaynak: <http://www.eltiempo.com/economia/empresas/empresas-que-ganan-mas-de-mil-millones-de-pesos-al-dia-98298>

Küba

Kübalı doktorların geliştirdiği diyabet ilacı Avrupa'da dolaşıma girdi

Küba sağlık profesyonellerinden oluşan bir heyet 24 Mayıs 2017 tarihinde Slovakya'daydı. Amaçları Küba'nın diyabetik ayak hastalığının tedavisi için geliştirdiği Heberprot-B isimli ilacın uygulaması konusunda Slovakya Sağlık Bakanlığı yetkililerine eğitim vermektir.

Heberprot-P Küba Genetik Mühendislik ve Biyoteknoloji Merkezi'nce geliştirilmiş olan ve dünyanın değişik ülkelerinde 10 yıldır kullanılan bir ilaç. Şu anda 20'den fazla ülkede 250 binden fazla hasta Heberprot-P ile tedavi ediliyor. Slovakya Heberprot-B'yi Avrupa'da ilk kullanan ülke olacak. Bu ülkede toplam 8 bin hastanın diyabetik ayak ülserlerinden muzdarip olduğu bildiriliyor.

Heberprot-B diyabetik ayak ülserlerinin iyileşmesini hızlandırıyor ve ayağın kesilme riskini %80 oranında azaltıyor. Bütün bu nedenlerle Dünya Sağlık Örgütü ilacı altın madalya ile ödüllendirmişti.

Kaynak: El Tiempo

Meksika

Trump ABD-Meksika Arasında Yeni Petrol Boru Hattını Onayladı

ABD Başkanı Donald Trump, ülkesi ile Meksika arasında yeni petrol boru hattı inşa edilmesini onayladı. Yeni petrol boru hattının ABD'nin enerji ihracatını artıracığını belirten Trump, Barack Obama tarafından engellenen enerji projelerini hayata geçirmeye devam edeceğini dile getirdi.

Beyaz Saray'dan yapılan açıklamaya göre, ABD-Meksika arasında inşa edilmesi planlanan "Yeni Burgos Petrol Boru Hattı" için Başkanlık izni çıkarıldı. Açıklamada, Teksas eyaletinin Penitas kentinden geçecek boru hattının günde 108 bin varil petrol taşıma kapasitesine sahip olacağı belirtildi.

Ayrıca, yeni petrol hattına yönelik onayın yanı sıra Dos Laredos ve Burgos isimli mevcut iki petrol boru hattının daha fazla petrol ürünü taşımaya izin verildiği bildirildi. Bu arada, Başkan Donald Trump, "Enerji Haftası" kapsamında Enerji Bakanlığında yaptığı konuşmada yeni petrol boru hattının Meksika sınırına örülmesi planlanan duvarın tam altından geçeceğini söyledi.

Kaynak: <http://www.haberturk.com/dunya/haber/1546716-donald-trump-abd-meksika-petrol-boru-hattini-onayladi>

Orta Amerika ve Karayipler

Panama

Eski Panama Devlet Başkanı Miami'de tutuklandı

Eski Panama Devlet Başkanı Martinelli'nin, ülkesinden gelen iade talebi üzerine, Miami yakınlarındaki evinde gözaltına alındığı açıklandı. Martinelli'nin, Miami'deki federal cezaevinde tutulduğu belirtildi. İade duruşması için hakim karşısına çıkarılması bekleniyor. Panama hükümeti, Eylül ayında Martinelli'nin iadesi için ABD'ye başvurmuştu. Martinelli, Başkanlık görevini yürüttüğü 2009-2014 yıllarında siyasi rakiplerine karşı yasa dışı casusluk yapmak ve aralarında siyasetçiler, muhalif gazeteciler, iş dünyası ve sendika liderlerinin de bulunduğu 100'den fazla kişinin telefonunu izinsiz dinlemekle suçlanıyor. Eski Devlet Başkanı hakkında aynı zamanda iade talebine konu olmayan yolsuzluk suçlamaları da mevcut. Suçlamaları reddeden Martinelli, iddiaların, halefinin kendisini siyaseten yok etme girişiminin parçası olduğunu savunuyor.

Kaynak: <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-40256079>

Şili

Uluslararası Kredi Derecelendirme Kuruluşu FITCH'den Uyarı

Uluslararası Kredi Derecelendirme Kuruluşu Fitch, Şili'nin de aralarında bulunduğu 7 Latin Amerika Ülkesi için gelecek 1-1.5 yıllık süre zarfında, seçimlerle iş başına gelecek yeni hükümetlerin karşılaşması olası, düşük ekonomik büyüme ve azalan gelir ihtimaline bağlı olarak, ilgili ülkelerde değişken iç dinamikler neticesinde, kredi notlarının etkilenebileceği değerlendirmesinde bulundu. Bu kapsamda, Şili özelinde

yapılan değerlendirmede, gelecek 5 yıl içinde borç yükünün, büyük ölçüde, düşük seyreden ekonomik büyüme ile bağlantılı olarak ikiye katlayabileceği uyarısında da bulunuldu. Şili'de Devlet Başkanlığı seçimi (elecciones presidenciales) ilk turu 19 Kasım, ikinci tur (segunda vuelta presidencial) ise 17 Aralık 2017 tarihinde gerçekleştirilecek.

Kaynak: La Tercera

Peru

Peru Devlet Başkanı Kuczynski, Venezuela Krizi İçin Justin Trudeau'yu Hakem Olarak Önerdi

Peru Devlet Başkanı Pedro Pablo Kuczynski ve Başbakan Ricardo Luna, Madrid'de El Pais gazetesi tarafından düzenlenen El Perú del Futuro adlı forumda Venezuela'nın son durumunu görüştüler. Devlet Başkanı Kuczynski, Venezuela krizinin "kan denizine" dönüşmesi riskiyle ilgili uyarıda bulundu. Venezuela'da demokrasinin bulunmadığını açık bir şekilde belirtirken, umutların da olumsuz olduğunu itiraf etti. Kuczynski, üç demokratik Latin Amerika ülkesinin (Şili, Kolombiya ve Brezilya) temsilcilerinden ve Bolivarcı cepheden üç ülke (Küba, Nikaragua ve Bolivya) ve her iki tarafın da kabul ettiği bir hakemden oluşan bir arabuluculuk misyonu önerdi. Ayrıca, Kanada Başbakanı Justin Trudeau'yu bu süreçte hakem olarak önerdi. İspanyol Dışişleri Bakanı Fernando Garcia Casas, Venezuela krizi konusunda bölgesel bir mutabakata varıldığını ve Rajoy Hükümeti'nin arabuluculuk çabalarına verdiği desteğin altını çizdi.

Kaynak:http://internacional.elpais.com/internacional/2017/06/12/actualidad/1497284361_054750.html

Venezuela

Venezuela'da Politik Gerginlik Had Safhada

Kamu binalarına helikopterli saldırının ardından politik gerginliğin had safhaya ulaştığı Venezuela'da Dışişleri Bakanı Samuel Moncada saldırıyı "savaş suçu" olarak tanımladı. Devlet Başkanı Nicolas Maduro ise Venezuela halkını, saldırganın yakalanması için işbirliği yapmaya çağırdı. Venezuela'da askeri birliklerin yeni bir saldırı olasılığına karşı alarm durumunda olduğu bildirildi. Öte yandan sağ muhalefetin gösterileri sırasında ise 2 kişi daha yaşamını yitirdi. Böylelikle 3 aydır süren gösterilerde ölü sayısı 80'e yükselmiş oldu.

Ülkenin yeni Dışişleri Bakanı Samuel Moncada ise başkentte 70 ülkenin diplomatik temsilcilerine hitaben yaptığı konuşmada içişleri bakanlığı ve yüksek mahkeme binalarına karşı düzenlenen helikopterli saldırının "çocuklar da dahil olmak üzere sivillere karış işlenmiş bir savaş suçu" olduğunu söyledi. Moncada, saldırganı

"diktatörlüğe karşı savaşıyan bir hayırsever" olarak sunan ulusal ve uluslararası medya organlarına tepki gösterdi.

Sağ muhalefetin geçen günlerde askerlere isyan çağrısının üzerine Oscar Perez adlı bir polis memuru, iki gün önce kaçırdığı polis helikopteriyle yüksek mahkeme ve İçişleri Bakanlığı binalarını bombalamıştı. Saldırıyla ilgili eş zamanlı olarak paylaşılan videoda yüzleri silahlı ve maskeli kişilerle birlikte görülen Oscar Perez, kendilerini polis, asker ve halktan oluşan bir koalisyon olarak tanımlamış ve "haydut hükümete karşı çıkma" çağrısında bulunmuştu. Saldırının üzerine Hükümet yanlıları, çoğu sağ muhalefetin elinde bulunan Ulusal Meclisi kuşatmış, milletvekillerinin dışarıya çıkmasına izin vermemişti.

Kaynak:<https://www.sondakika.com/haber/haber-venezuela-da-politik-gerginlik-hat-safhada-9780746/>

DEİK AMERİKA BÖLGESİ GELECEK DÖNEM FAALİYETLERİ

Türkiye-Brezilya İş Konseyi Toplantısı, 5-12 Kasım 2017, Sao Paulo

DEİK/Türkiye-Brezilya İş Konseyi tarafından, Brezilya'nın Sao Paulo şehrine **5 - 12 Kasım 2017** tarihleri arasında ticaret heyet ziyareti gerçekleştirilecektir. Söz konusu ziyaret kapsamında, 9 Kasım 2017 tarihinde FIESP (Sao Paulo Eyaleti Sanayiciler Federasyonu) ile işbirliğinde Türkiye-Brezilya İş Konseyi toplantısı gerçekleştirilecek olup, ülkenin önde gelen kamu & özel kurum ve kuruluş temsilcileri ve ayrıca nitelikli şirketlerin patronları ile iş görüşmelerinin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

DUYURULAR

Sao Paulo Febrava Fuarı, 12-15 Eylül 2017

İki yılda bir gerçekleştirilen ve bu yıl 20. kez düzenlenecek olan Febrava Fuarında 2015 yılında 640 markanın yer aldığı ve 30 bin civarında kişi tarafından ziyaret edildiği, bu yılki fuara 500 firmanın ve yaklaşık 30 bin ziyaretçinin beklendiği kaydedilmektedir. Söz konusu fuara katılmak isteyen üyelerimizin <http://www.febrava.com.br/en/> adresinde yer alan websitesini ziyaret etmeleri rica olunur.

Panama & Kosta Rika Ticaret Heyeti, 24-29 Eylül 2017

T.C. Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından, 24-29 Eylül 2017 tarihleri arasında Panama'nın başkenti Panama ile Kosta Rika'nın başkenti San Jose'ye bir Ticaret Heyeti organizasyonu gerçekleştirilecektir. Söz konusu heyete katılmak isteyen üyelerimizin başvuru formunu, en geç 10 Ağustos 2017 Perşembe günü mesai bitimine kadar eksiksiz doldurarak başvuru işlemlerini tamamlamak üzere TİM (Nebile Mercan, Tel: 0312 472 05 60, e-mail: neblemecan@tim.org.tr ; Abdullah Keskin, Tel: 0212 454 04 87 e-mail: abdullahkeskin@tim.org.tr) ile iletişime geçmeleri gerekmektedir.

DEİK/TÜRKİYE-AMERİKA İŞ KONSEYLERİ

Bölge Koordinatörü

Merih KEPEZ ÖRNEK

mkepez@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Murat Can MENTEŞ

mmentes@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Melike HOCAOĞLU

mhocaoglu@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Selin ERGENE

sergene@deik.org.tr